
Talouden ja toiminnan neljännesvuosikatsaus 1.1.-30.9.2025

KHALL 17.11.2025 § 257
393/02.02.02/2025

Kaupunginhallituksen 16.12.2024 (§ 244) hyväksymän vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle raportoidaan taloudesta ja toiminnasta neljännesvuosittain. Maaliskuun ja syyskuun neljännesvuosiraportit laaditaan kevennetyllä sisällöllä pääpainona talouden toteutuma ja koko vuotta koskeva ennuste. Kesäkuun raportti laaditaan laajempina ja siinä arvioidaan myös toiminnallisten tavoitteiden, tunnuslukujen ja sopeutustoimenpiteiden toteutumista. Edellytykset talouden seurannalle luo ajantasainen kirjanpito. Kaupungin kokonaistalouden hallinta edellyttää, että toimielimet suunnittelevat toimintansa niin, että toimialalle valtuuston osoittamat tuloarviot toteutuvat ja määrärahat riittävät. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan talousarvion poikkeamiin toimialojen on reagoitava välittömästi.

Sitovuustaso käyttötalousosassa valtuustoon nähden on ulkoisten ja sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus (netto) toimialoittain sekä toimialan valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025. Lisäksi vuoden 2025 talousarviokirjassa (s. 31) on määritelty erikseen sitoviksi eriksi maanmyyntivoitot (300 000 euroa), puun myyntitulot (260 000 euroa) sekä lomituspalveluiden toimintayksikölle nettomäärärahaksi 0 euroa.

Tuloslaskelmaosassa sitoviksi on määritelty rahoitustuottojen ja -kulujen erotus (netto), verotulot, valtionosuudet sekä satunnaiset tuotot ja kulut. Rahoitusosassa sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäys ja vähennys, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutokset.

Investointiosassa sitovia eriä ovat investoinnit (netto) toimialoittain. Tilakeskuksen investointeja seurataan erikseen teknisen toimen - toimialan sisällä. Myös Vesi -liikelaitoksella on erillinen investointimäärärahansa. Tilakeskuksen investointeihin kohdentuvan lainamäärän nettomuutos on myös määritelty erikseen sitovaksi eräksi. Talousarviossa on nimetty erikseen vuonna 2025 toteutettavat tai käynnistettävät elinvoimainvestoinnit ja muut isot rakennusinvestoinnit. Talousarvion sitovuustasot on esitetty vuoden 2025 talousarviokirjassa (s. 31–32).

Neljännesvuosikatsauksissa ilmoitetaan olennaiset toiminnan ja talouden tapahtumat, jotka heijastuvat erityisesti talouteen. Syyskuun neljännesvuosikatsaus sisältää:

- toimialan katsaus vastuualueittain raportointijaksolle
- toimialan talouden jaksotetut toteumatiedot ja koko vuoden ennuste toimialoittain käyttötalouden ja investointien osalta

- toimialan keskeiset tekijät, mitkä vaikuttivat ajanjakson tuottojen ja kulujen määrään sekä ennakoidut talousarviopoikkeamat
- toimialan mahdollinen määrärahamuutosesitys perusteluineen

Käyttötalouden toteutuminen tuloslaskelman mukaan

Muutetun talousarvion 2025 toimintatuotoissa ja -kuluissa on huomioitu valtuustolle 10.11.2025 esitetty määrärahan siirto konserni- ja elinvoimapalveluista (tuloarvion lisäys) sivistyspalveluihin (määrärahan lisäys).

Toimintatuotot

Käyttötalouden (ulkoiset ja sisäiset) toimintatuotot toteutuivat tammi-syyskuussa kokonaisuudessaan 73,7 %:n tasolla vuoden 2025 muutettuun talousarvioon (MTA2025) nähden ollen yhteensä noin 33,6 milj. euroa. Toimintatuottoja on kertynyt kumulatiivisesti noin 0,6 milj. euroa MTA2025 vähemmän. Myyntituottojen toteuma on 73 %, maksutuottojen 77 %, tukien ja avustusten 46 % ja muiden toimintatuottojen 77 % talousarviosta.

Toimintakulut

Käyttötalouden (ulkoiset ja sisäiset) toimintakulut toteutuivat 71 %:sti ollen yhteensä noin -74,6 milj. euroa. Toimintakulut toteutuivat noin 5,3 milj. euroa MTA 1–9/2025 pienempinä. Henkilöstökuluja kertyi tammi-syyskuussa -37,5 milj. euroa. Henkilöstökulujen toteuma oli 72,1 % eli selvästi alle 75 % MTA2025:n kokonaissummasta. Henkilöstökulut alittivat kumulatiivisen talousarvion noin 1,9 milj. eurolla. Alitus johtuu siitä, että henkilöstökuluihin tehtyjä määrärahalisäyksiä (oppimisen tuen uudistukseen liittyen) vastaavat menot painottuvat toteumassa vahvasti loppuvuoteen, eikä myöskään kunta-alan kesä- ja lokakuussa voimaantulevat/voimaantulleet palkankorotukset taikka helmikuun alusta voimaan astuneen tasopalkkajärjestelmän kustannusvaikutukset ole vielä mukana tammi-syyskuun luvuissa. (maksu takautuvasti loka- ja marraskuussa).

Palvelujen ostojen toteuma oli -20,5 milj. euroa (toteuma-% 70), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden -4,6 milj. euroa (65 %) ja avustusten -4,3 milj. euroa (64 %). Muiden toimintakulujen toteuma oli -7,6 miljoonaa euroa (75 %). Näin ollen 1–9/2025 kaikkien toimintakulujen tiliryhmien osalta talousarvio joko alittuu tai toteutuu talousarvion mukaisena. Toimintakulut painottuvat monelta osin loppuvuoteen, mikä selittää osin talousarvion alitusta. Esimerkiksi palvelujen ostoihin kohdistuu kustannuspainetta uusista sopimuksista johtuen (esim. koulukuljetussopimus).

Toimintakate

Toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakatteen toteuma oli 68 % muutetusta talousarviosta (-40,8 milj.euroa). Toimintakate toteutui peräti 4,6 milj. euroa budjetoitua paremmin 1–9/2025.

Tulorahoitus

Verotulojen toteutumaprosentti on 75 % koko vuoden muutetusta talousarviosta. Verotuloja kertyi kaikkiaan noin 39,7 milj. euroa. Kunnan tuloveron toteuma 1–9/2025 on 73 % (n. 30,3 milj. euroa) ja yhteisöverotuoton puolestaan peräti 88 % (n. 4,0 milj. euroa). Verotuloihin on hyväksytty talousarviomuutos, yhteensä 0,5 milj. euroa (kvalt 22.9.25 § 58).

Kunnallisveroa on 1–10/2025 ajanjaksolla tilitetty Sastamalan kaupungille 3,6 % edellisvuotta enemmän ja yhteisöveroa on kertynyt vastaavana aikana 9,3 % edellisvuotta enemmän. Manner-Suomessa ajanjaksolla 1–10/2025 keskimäärin kunnallisveron tilitykset ovat kasvaneet 2,3 %, mutta yhteisöveron tilitykset puolestaan laskeneet -3,8 % vertailukaudesta. Yhteisöveron kunnittaiset jako-osuudet vahvistetaan vuosittain tammikuussa ja Sastamalan kaupungin jako-osuus on kasvanut 15 % edellisvuodesta, mikä selittää yhteisöverojen keskimääräistä parempaa kertymää. Kuitenkin koko maan vaisu yhteisöveron tuotto vaikuttaa myös kaupungin saamiin yhteisöverotuottoihin.

Kiinteistöveroa kaupungille on tilitetty 1–9/2025 noin 5,3 milj. euroa, mikä on 74 % talousarviosta. Kuluvin vuoden kiinteistöverot kertyvät normaaliin tapaan pääosin heinä-lokakuun aikana.

Kuntaliiton julkaisema tuorein veroennuste (9/2025) näyttää kuluvalle vuodelle noin 0,3 milj. euron alitusta vuoden 2025 muutettuun talousarvioon nähden. Ennuste pitää sisällään kuitenkin jonkin verran epävarmuutta, eikä huomioi kaikkia kuntakohtaisia tekijöitä (esim. työllisyyden ja asukasluvun kehitystä).

Valtionosuuksia kertyi tammi-syyskuussa noin 12,7 milj. euroa (toteuma-% 75/MTA2025). Valtionosuuksia kaupungille kertyy tuoreimpien päätösten mukaisesti (kh 18.8.2025 § 182) 0,4 milj. euroa alkuperäisessä talousarviossa arvioitua enemmän, mitä vastaava talousarviomuutos on hyväksytty 22.9.2025 (kvalt 22.9.25 § 58). Lopullinen valtionosuuden määrä opetus- ja kulttuuritoimen osalta kuitenkin vahvistetaan vuodenvaihteessa.

Rahoitustuottoja ja -kuluja kertyi tammi-syyskuussa yhteensä nettona -0,4 milj. euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 1-9/2025 noin 0,2 milj. eurolla. Myös lainojen korkokulut (-0,85 milj.euroa) alittivat hieman muutetun talousarvion (toteuma-% 68). Korkotuottojen toteuma 0,3 milj. euroa vastasi syyskuussa koko vuoden muutettua talousarviota (99 %).

Vuosikate ja poistot

Vuosikatteen toteuma oli syyskuun lopussa peräti 116 % muutetusta talousarviosta ollen vajaat 11,3 milj. euroa. Koko vuoden vuosikatteen on arvioitu muutetussa talousarviossa 2025 noin 9,7 milj. euroa. Alkuvuoden suunnitelman mukaiset poistot ovat toteutuneet vajaa 74 % koko vuoden talousarvioon nähden ollen yhteensä noin -6,8 milj. euroa. Vuosikate riitti näin ollen kattamaan

poistot ja tilikauden tulokseksi muodostuu 1–9/2025 noin 4,5 milj. euroa. Koska tilinpäätössiirtoja (poistoeron vähennys) ei ole 1–9/2025 kirjattu, ajanjakson ylijäämäksi muodostuu tilikauden tulosta vastaava 4,5 milj. euroa. Alkuperäisen talousarvion 2025 mukainen alijäämä koko vuodelle oli -0,1 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen ylijäämä on 0,9 milj. euroa.

Rahoitusasema ja investoinnit

Alkuvuoden aikana uusia lainoja ei nostettu. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin noin 6,6 milj. eurolla. Kaupungin lainamäärä syyskuun lopussa oli noin 56 milj. euroa, mikä on noin 2 416 euroa/asukas. Maksuvalmius on säilynyt erittäin hyvällä tasolla alkuvuonna alkuvuoden hyvästä kassatilanteesta johtuen. Talousarviossa 2025 on varauduttu nostamaan 18,7 milj. euroa uutta pitkäaikaista lainaa. Loppuvuoden 2025 aikana nostetaan uutta pitkäaikaista lainaa vain 5 milj. euroa, joten talousarviomuutoksena esitetään pitkäaikaisen lainanotton lisäykseen vähennystä 13,7 milj. euroa. Investointimenot olivat noin -16,4 milj. euroa ajanjaksolla 1–9/2025, mikä vastaa 78 % koko vuoden muutetuista investointimäärärahoista.

Käyttötalouden talousarviomuutosesitykset:

Sivistystoimi:

Sivistyslautakunta on käsitellyt 27.8.2025 (§ 80) sivistystoimen puolivuotiskatsauksen 1.1.-30.6.2025 sekä toimialan määrärahamuutosesityksen ja on esittänyt 360 000 euron määrärahamuutoksen. Kaupunginvaltuustossa 10.11.2025 (§ 68) määrärahanlisäys on hyväksytty katettavaksi konserni- ja elinvoimapalveluiden tuloarvion lisäyksellä.

Konserni- ja elinvoimapalvelut:

Konserni- ja elinvoimapalveluiden osalta esitetään nettomäärärahan (toimintakate) vähennystä 670 800 euroa. Vastuualueiden osalta esitys sisältää

nettomäärärahatarpeen

- vähennystä konsernipalveluihin 100 000 euroa,
- vähennystä työllisyyspalveluihin 40 000 euroa siten, että tuloarviota vähennetään 360 000 (laskennallisten korvausten siirto kaupungin yhteisiin eriin) ja menoarviota vähennetään 400 000 euroa,
- lisäystä ympäristöterveydenhuollon palveluihin 29 200 euroa johtuen sekä toimintamenoissa ennakoiduista ylityksistä että maksutulojen alituksista sekä

nettotuloarvion

- lisäystä kaupungin yhteisiin eriin 560 000 euroa lisäämällä tuloarviota (laskennallisten korvausten siirto työllisyyspalveluista 360 000 euroa sekä lisäys 300 000 euroa ja maanmyyntivoittoarvion vähennys 100 000 euroa).

Investointiosan talousarviomuutokset:

Konserni- ja elinvoimapalvelut:

Konserni- ja elinvoimapalvelut esittää maanhankinnan määrärahoihin 100 000 euron lisäystä uuden paloaseman rakennuspaikan hankintaan. Tontti edelleen vuokrataan Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

Tekninen toimiala:

Tilakeskuksen investoinneista Sylvään Taitotalon - investointihankkeelta on säästymässä n. 600 000 € määrärahaa. Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle määrärahasiirtoa Tilakeskuksen investoinneista 110 000 euroa yhdyskuntatekniikan investointeihin ja 100 000 euroa Sastamalan Veden investointeihin.

Yhdyskuntatekniikassa on tarve traktorin hankinnalle.

Olemassa olevan vesimittarikannan puutteellisista mittatiedoista johtuen Sastamalan Vesi on hankkinut etäluettavia vesimittareita ennakoivasti suuremman määrän kuin vuonna 2025 vaihdettiin, jotta massavaihto sujui viivästyksittä. Kärppälän suunnan vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseksi on tarpeen jatkaa vesihuoltolinjojen rakentamista Kulohaan suunnasta kohti Kärppälää.

Rahoitusosan talousarvimuutosesitykset:

- vähennetään tilakeskuksen pitkäaikaisten lainojen lisäyksen määrärahaa 11,8 milj. euroa
- vähennetään Vesi -liikelaitoksen pitkäaikaisten lainojen lisäyksen määrärahaa 1,9 milj. euroa

Yhteensä pitkäaikaisten lainojen lisäyksien vähennys rahoitusosassa 13,7 milj. euroa.

Oheismateriaali:

Oheismateriaalina on varsinainen koko kaupungin neljännesvuosikatsaus (kh:n käsittelyn jälkeen valtuustoon) sekä konserni- ja elinvoimapalveluiden toimialan katsaus vastuualueittain (ns. lautakuntatason sitovuus).

Toimivallan peruste	Hallintosäätö 72-74 §, talousarvion 2025 täytäntöönpano-ohjeet
Valmistelija	talousjohtaja Markus Jaakkola, taloussuunnittelija Päivi Koskinen
Esittelijä	Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä konserni- ja elinvoimapalvelujen toimialan vastuualuekohtaisen neljännesvuosikatsauksen 1.1.-30.9.2025 tiedoksi,
2. hyväksyä alaistensa vastuualueiden väliset määrärahasiirrot
 - konsernipalvelut nettomenon vähennys, ympäristöterveydenhuolto nettomenon lisäys 29 200 euroa
 - kaupungin yhteiset erät nettotulon lisäys, työllisyyspalvelut nettomenon lisäys 360 000 euroa,
3. merkitä koko kaupungin neljännesvuosikatsauksen 1.1.-30.9.2025 tiedoksi ja saattaa sen edelleen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle,
4. esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päättää hyväksyä edellä esitetyin perustein seuraavat muutokset vuoden 2025 talousarvioon:
 - Konserni- ja elinvoimapalveluiden käyttötalousosa, nettomäärärahan vähennys 670 800 euroa
 - Tilakeskuksen investointiosa, nettomäärärahan vähennys 310 000 euroa
 - Konserni- ja elinvoimapalveluiden investointiosa, nettomäärärahan lisäys 100 000 euroa
 - Yhdyskuntatekniikan investointiosa, nettomäärärahan lisäys 110 000 euroa
 - Sastamalan Vesi liikelaitoksen investointiosa, nettomäärärahan lisäys 100 000 euroa
 - Tilakeskuksen rahoitusosan pitkäaikaisen lainanoton vähennys 11,8 milj. euroa
 - Vesi -liikelaitoksen rahoitusosan pitkäaikaisen lainanoton vähennys 1,9 milj. euroa

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

talousjohtaja Markus Jaakkola, puh. 0400 788 820